

PRAVILNIK O PROGRAMU PRAVOSUDNOG ISPITA

("Službeni glasnik RS", broj 51/97)

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuju se gradivo i pravni izvori i preporučuje pravna književnost za polaganje pravosudnog ispita.

Član 2.

Program polaganja pravosudnog ispita je sledeći:

USTAVNO PRAVO I PRAVOSUDNO ORGANIZACIONO PRAVO

I USTAV KAO OSNOVNI IZVOR USTAVNOG PRAVA

Pojam ustava. Materija i svojstva ustava. Vrste ustava. Promena Ustava Savezne Republike Jugoslavije. Promena Ustava Republike Srbije i Ustava Republike Crne Gore. Odnos Ustava Savezne Republike Jugoslavije i ustava republike članica.

II NAČELA I OSNOVNE INSTITUCIJE USTAVNOG PRAVA

Pojam, obeležja i sastav Savezne Republike Jugoslavije. Pojam i obeležja Republike Srbije i Republike Crne Gore. Državna teritorija i državni amblemi Savezne Republike Jugoslavije i republika članica. Jugoslovensko državljanstvo i državljanstvo republika članica. Jezik u službenoj upotrebi i pismo u Saveznoj Republici Jugoslaviji i u republikama članicama. Nadležnost Savezne Republike Jugoslavije i nadležnost republika članica. Položaj republika članica u Saveznoj Republici Jugoslaviji. Načelo narodne (građanske) suverenosti. Načelo podele vlasti. Načelo vladavine prava. Načelo političkog pluralizma. Načelo jedinstva privrednog područja i jedinstva tržišta. Odnos crkve (verskih zajednica) i države. Odnos unutrašnjeg prava i međunarodnih ugovora.

III LJUDSKA I GRAĐANSKA PRAVA

Ustavna koncepcija i podela ljudskih i građanskih prava. Lična prava. Politička prava. Ekonomska i socijalna prava. Prava pripadnika nacionalnih manjina. Ustavne dužnosti. Prava i dužnosti stranaca. Ostvarivanje i zaštita ljudskih prava.

IV EKONOMSKO UREĐENJE

Svojinski odnosi po Ustavu Savezne Republike Jugoslavije. Svojinski odnosi po Ustavu Republike Srbije. Sloboda privrednog delovanja (preduzetništva). Samostalnost privrednih subjekata. Budžetsko finansiranje države i državnih delatnosti i delatnosti od opšteg interesa.

V ZAKONODAVNA VLAST

Savezna skupština, nadležnost i način rada. Narodna skupština u Republici Srbiji i Skupština u Republici Crnoj Gori, nadležnost i način rada. Savezna skupština, sastav. Savezna skupština, izbor i mandat saveznih poslanika. Narodna skupština u Republici Srbiji i Skupština u Republici Crnoj Gori, izbor i mandat narodnih poslanika odnosno poslanika. Konstituisanje Savezne skupštine. Konstituisanje Narodne skupštine u Republici Srbiji i Skupštine u Republici Crnoj Gori. Savezna skupština, prestanak mandata i raspuštanje. Narodna skupština u Republici Srbiji i Skupština u Republici Crnoj Gori, raspuštanje. Imunitet saveznih poslanika i drugih saveznih funkcionera. Imunitet narodnih poslanika odnosno poslanika u republikama članicama. Unutrašnja organizacija Savezne skupštine, radna tela i funkcioneri. Unutrašnja organizacija Narodne skupštine u Republici Srbiji i Skupštine u Republici Crnoj Gori, radna tela i funkcioneri. Postupak donošenja saveznih zakona. Postupak donošenja zakona u republikama članicama. Republički referendum i narodna inicijativa u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori.

VI IZVRŠNA VLAST

Predsednik Republike

Predsednik Savezne Republike Jugoslavije, nadležnost i akti. Predsednik republike u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori, nadležnost i akti. Predsednik Savezne Republike Jugoslavije, izbor i prestanak mandata. Predsednik republike u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori, izbor i prestanak mandata. Odnos predsednika republike u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori i Narodne skupštine odnosno Skupštine.

Vlada

Savezna vlada, nadležnost i akti. Vlada u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori, nadležnost i akti. Savezna vlada, sastav i izbor. Vlada u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori, sastav i izbor. Odgovornost Savezne vlade i ministarska odgovornost. Odgovornost Vlade u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori i ministarska odgovornost. Savezni organi državne uprave. Organi državne uprave u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori.

VII USTAVNI SUDOVI

Savezni ustavni sud, nadležnost. Ustavni sud u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori, nadležnost. Savezni ustavni sud, sastav i izbor. Ustavni sud u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori, sastav i izbor. Savezni ustavni sud, pokretanje i tok postupka. Ustavni sud u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori, pokretanje i tok postupka. Savezni ustavni sud, dejstvo odluka. Ustavni sud u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori, dejstvo odluka.

VIII TERITORIJALNA AUTONOMIJA

Pojam i jedinice teritorijalne autonomije. Prava i dužnosti autonomnih pokrajina. Organi autonomnih pokrajina, nadležnost i akti.

IX LOKALNA SAMOUPRAVA

Pojam i jedinice lokalne samouprave u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Izvorni i povereni poslovi opštine u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Finansiranje poslova opštine u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Učešće građana u obavljanju poslova lokalne samouprave u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Organizacija, nadležnost i akti opštinskih organa u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Nadzor države nad funkcionisanjem lokalne samouprave u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Zaštita prava lokalne samouprave u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori.

X ORGANIZACIJA PRAVOSUĐA

Sudovi

Ustavna načela o sudovima u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Vrste sudova u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Nadležnost opštinskih (osnovnih) sudova u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Nadležnost okružnih (viših) sudova u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Nadležnost Vrhovnog suda Srbije i Vrhovnog suda Republike Crne Gore. Nadležnost privrednih sudova u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Nadležnost vojnih sudova. Nadležnost Saveznog suda. Sudska odeljenja i sednice svih suda Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Opšta sednica Vrhovnog suda Srbije i Vrhovnog suda Republike Crne Gore. Sudska uprava u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Pravosudna uprava u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Sudski poslovnik, poslovnik Vrhovnog suda Srbije i poslovnik Vrhovnog suda Republike Crne Gore. Organizacija i rad sudske pisarnice u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Nadzor nad sudovima u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori, u pogledu postupanja u rokovima. Izbor suda Saveznog suda, prestanak njihove funkcije i razrešenje. Izbor sudija i sudija porotnika u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Prestanak funkcije i razrešenje sudija i sudija porotnika u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Stručni saradnici, sudijski pripravnici, volonteri i službenici u sudu u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Odgovornost za štetu koja nastane radom sudija i sudija porotnika u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Arbitraže i mirovna veća.

Javno (državno) tužilaštvo

Funkcije Saveznog državnog tužioca i način njihovog obavljanja. Funkcije javnog (državnog) tužilaštva i način njihovog obavljanja u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Organizacija i rad Saveznog državnog tužioca i javnog (državnog) tužilaštva u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Nadležnost i ovlašćenja Saveznog državnog tužioca i javnog (državnog) tužilaštva u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Izbor Saveznog državnog tužioca i njegovih zamenika i izbor javnih (državnih) tužilaca i njihovih zamenika. Prestanak funkcije i razrešenje javnih (državnih) tužilaca i njihovih zamenika. Unutrašnja organizacija rada javnih (državnih) tužilaštava u Republici Srbiji i u Republici Crnoj Gori. Vrhovni vojni tužilac, njegove funkcije, ovlašćenja i nadležnost. Postavljanje i razrešenje vojnih tužilaca i njihovih zamenika.

Advokatura

Funkcije advokature i načini njenog obavljanja. Uslovi za vršenje advokatske delatnosti. Prava, dužnosti i položaj advokata. Privremena zabrana i prestanak vršenja advokatske delatnosti. Disciplinska odgovornost advokata i advokatskih pripravnika. Advokatski pripravnici. Advokatska komora.

Pravni izvori

Ustav Savezne Republike Jugoslavije Ustav Republike Srbije Ustav Republike Crne Gore Zakon o izboru saveznih poslanika u Veće građana Savezne skupštine Zakon o izboru saveznih poslanika u Veće republika Savezne skupštine (Republike Srbije i Republike Crne Gore) Zakon o izboru narodnih poslanika (Republike Srbije) Zakon o izboru odbornika i poslanika (Republike Crne Gore) Poslovnik Veća građana Savezne skupštine Poslovnik Veća republika Savezne skupštine Poslovnik Narodne skupštine Republike Srbije Poslovnik Skupštine Republike Crne Gore Zakon o izboru i razrešenju predsednika Republike (Savezne Republike Jugoslavije) Zakon o izboru predsednika Republike (Republike Srbije) Zakon o izboru predsednika Republike (Republike Crne Gore) Uredba o obrazovanju saveznih ministarstava i drugih saveznih organa i organizacija Zakon o državnoj upravi (Republike Srbije) Zakon o ministarstvima (Republike Srbije) Zakon o načelima organizacije državne uprave (Republike Crne Gore) Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave (Republike Crne Gore) Zakon o Saveznom ustavnom sudu Zakon o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka (Republike Srbije) Zakon o Ustavnom sudu Republike Crne Gore Zakon o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije i lokalnoj samoupravi Zakon o podjeli Socijalističke Republike Crne Gore na opštine Zakon o lokalnoj samoupravi (Republike Crne Gore) Statut Autonomne pokrajine Vojvodine Zakon o Saveznom sudu Zakon o sudovima (Republike Srbije) Zakon o sudovima (Republike Crne Gore) Zakon o vojnim sudovima Zakon o Saveznom državnom tužiocu Zakon o javnom tužilaštvu (Republike Srbije) Zakon o državnom tužiocu (Republike Crne Gore) Zakon o vojnom tužiocu Zakon o advokatoru i službi pravne pomoći (Republike Srbije) Zakon o advokaturi i službi pravne pomoći (Republike Crne Gore) Zakon o jugoslovenskom državljanstvu Zakon o državljanstvu Socijalističke Republike Srbije Zakon o državljanstvu Socijalističke Republike Crne Gore Zakon o službenoj upotrebi jezika i pisama (Republike Srbije) Zakon o referendumu i narodnoj inicijativi (Republike Srbije) Zakon o referendumu (Republike Crne Gore)

Pravna književnost

- 1. Ustavno pravo i političke institucije, Ratko Marković, Beograd 1996.
- 2. Pravosudno organizaciono pravo, dr Vesna Rakić-Vodinelić, Beograd 1994.
- 3. Komentar Zakona o sudovima, dr Zoran Ivošević, Beograd 1991.
- 4. Zbirka propisa o organizaciji pravosuđa, priredio prof. dr. Momčilo Grubač, Beograd 1996.
- 5. Izborni sistemi - izbori u Srbiji 1990-1996, dr Milan N. Jovanović, Beograd 1997.
- 6. Lokalna samouprava u Srbiji, Milan Vlatković, Beograd 1994.

KRIVIČNO (KAZNENO) PRAVO

I KRIVIČNO MATERIJALNO PRAVO

Opšti deo

Krivično delo. Pojam krivičnog dela. Biće i elementi krivičnog dela. Radnja krivičnog dela. Oblik krivičnog dela. Subjekti krivičnog dela. Posledica krivičnog dela. Uzročni odnos. Osnovi isključenja krivičnog dela. Neznatna društvena opasnost. Nužna odbrana. Krajnja nužda. Pokušaj krivičnog dela. Pripremne radnje. Vreme i mesto izvršenja krivičnog dela. Sticaj krivičnih dela. Pojam i vrste. Prividni idealni sticaj. Prividni realni sticaj (produženo krivično delo).

Krivična odgovornost. Pojam. Uslovi krivične odgovornosti. Uračunljivost. Vinost, pojam i oblici. Umišljaj i nehat. Odgovornost za krivična dela kvalifikovana težom posledicom ili posebnom okolnošću. Odgovornost za krivična dela učinjena putem štampe. Stvarna zabluda i njen krivičnopravni značaj. Pravna zabluda i njen krivičnopravni značaj.

Saučesništvo. Pojam. Vrste saučesništva. Saizvršilaštvo. Podstrekavanje. Pomaganje. Krivična odgovornost saučesnika.

Krivične sankcije. Pojam i vrste krivičnih sankcija. Kazne. Smrtna kazna. Kazna zatvora. Novčana kazna. Odmeravanje kazne. Olakšavajuće i otežavajuće okolnosti. Ublažavanje kazne. Oslobođenje od kazne. Povrat i višestruki povrat. Odmeravanje kazne za krivična dela u sticaju. Odmeravanje kazne osuđenom licu. Uračunavanje pritvora i ranije kazne. Mere upozorenja. Pojam. Uslovna osuda. Sudska opomena. Mere bezbednosti. Pojam. Obavezno psihijatrijsko lečenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi. Obavezno psihijatrijsko lečenje na slobodi. Obavezno lečenje alkoholičara i narkomana. Zabrana vršenja poziva, delatnosti ili dužnosti. Zabrana upravljanja motornim vozilom.

Zastarelost. Pojam. Zastarelost krivičnog gonjenja. Zastarelost izvršenja krivičnih sankcija.

Položaj maloletnika u krivičnom pravu. Pojam maloletstva i njegov krivičnopravni značaj. Sankcije za maloletnike. Vaspitne mere, pojam i vrste. Maloletnički zatvor. Primena vaspitnih mera na punoletna lica koja su izvršila krivično delo kao maloletnici. Primena vaspitnih mera na mlađe punoletne učinioce krivičnih dela.

Važenje jugoslovenskog krivičnog zakonodavstva. Vremensko važenje. Prostorno važenje.

Posebni deo

Krivična dela protiv ustavnog uređenja i bezbednosti SRJ. Pojam. Napad na ustavno uređenje. Oružana pobuna. Terorizam. Diverzija. Sabotaža. Špijunaža. Pozivanje na nasilnu promenu ustavnog uređenja.

Krivična dela protiv čovečnosti i međunarodnog prava. Pojam. Genocid. Ratni zločin protiv civilnog stanovništva. Ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika. Ratni zločini protiv ratnih zarobljenika.

Krivična dela protiv privrede i jedinstva jugoslovenskog tržišta. Pojam. Falsifikovanje novca. Falsifikovanje znakova za vrednost. Izdavanje čeka bez pokrića.

Krivična dela protiv Vojske Jugoslavije. Pojam. Neizvršenje i odbijanje izvršenja naređenja. Protivljenje pretpostavljenom. Neodazivanje pozivu i izbegavanje vojne službe.

Krivična dela protiv bezbednosti vazdušnog saobraćaja. Pojam. Otmica vazduhoplova. Ugrožavanje bezbednosti leta vazduhoplova.

Krivična dela protiv života i tela. Pojam. Ubistvo, osnovni oblik i teško ubistvo. Ubistvo na mah, ubistvo iz nehata i ubistvo deteta pri porođaju. Nedoizvoljen prekid trudnoće. Teška telesna povreda. Laka telesna povreda. Učestvovanje u tuči.

Krivična dela protiv izbornih prava i slobode izjašnjavanja. Pojam. Povreda prava glasanja. Falsifikovanje izbora i glasanja.

Krivična dela protiv radnih odnosa. Pojam. Povreda prava iz radnog odnosa. Povreda prava na štrajk. Zloupotreba prava na štrajk.

Krivična dela protiv časti i ugleda. Pojam. Kleveta. Uvreda. Povreda ugleda SRJ. Povreda ugleda Republike Srbije ili druge republike u SRJ Jugoslaviji.

Krivična dela protiv dostojanstva ličnosti i morala. Pojam. Silovanje. Obljuba ili protivprirodni blud nad nemoćnim licem. Obljuba ili protivprirodni blud sa licem koje nije navršilo četrnaest godina. Obljuba ili protivprirodni blud zloupotrebom položaja. Protivprirodni blud.

Krivična dela protiv braka i porodice. Pojam. Dvobračnost. Vanbračna zajednica sa maloletnim licem. Zapuštanje i zlostavljanje maloletnog lica.

Krivična dela protiv zdravlja ljudi i čovekove sredine. Pojam. Nesavesno lečenje bolesnika. Neukazivanje lekarske pomoći. Zagađivanje životne sredine.

Krivična dela protiv privrede iz Krivičnog zakona Republike Srbije. Nesavestan rad u privrednom poslovanju. Prouzrokovanje stečaja. Prouzrokovanje lažnog stečaja. Oštećenje poverilaca. Nedoizvoljena trgovina. Poreska utaja.

Krivična dela protiv imovine. Pojam. Krađa, osnovni oblik, teška i sitna krađa. Razbojnička krađa. Razbojništvo. Teški slučajevi razbojničke krađe i razbojništva. Utaja. Prevara. Iznuda. Prikrivanje.

Krivična dela protiv opšte sigurnosti ljudi i imovine. Pojam. Izazivanje opšte opasnosti. Oštećenje zaštitnih uređaja na radu.

Krivična dela protiv bezbednosti javnog saobraćaja. Pojam. Ugrožavanje javnog saobraćaja. Nepružanje pomoći licu povređenom u saobraćajnoj nesreći.

Krivična dela protiv pravosuđa. Pojam. Neprijavljivanje pripremanja krivičnog dela. Neprijavljivanje krivičnog dela ili učinioca. Pomoć učiniocu posle izvršenog krivičnog dela. Davanje lažnog iskaza.

Krivična dela protiv javnog reda i pravnog saobraćaja. Pojam. Sprečavanje službenog lica u vršenju službene dužnosti. Dogovor za izvršenje krivičnog dela. Zločinasko udruživanje. Kockanje. Falsifikovanje isprave. Posebni slučajevi falsifikovanja isprava.

Krivična dela protiv službene dužnosti. Pojam. Zloupotreba službenog položaja. Falsifikovanje službene isprave. Pronevera. Posluga. Protivzakonito posredovanje. Primanje mita. Davanje mita.

Ostala krivična dela. Neovlašćena proizvodanja i stavljanje u promet opojnih droga i omogućavanje uživanja opojnih droga. Ometanje ovlašćenog službenog lica u obavljanju poslova bezbednosti ili održavanja javnog reda i mira (član 23. Zakona o javnom redu i miru Republike Srbije). Sprečavanje ovlašćenog službenog lica u obavljanju poslova bezbednosti ili održavanja javnog reda i mira (član 24. Zakona o javnom redu i miru Republike Srbije). Neovlašćeno nabavljanje, držanje, nošenje, izrada, razmena ili prodaja vatrenog oružja, municije ili eksplozivnih materijala (član 33. Zakona o oružju i municiji Republike Srbije).

II KRIVIČNO PROCESNO PRAVO

Osnovna načela krivičnog postupka. Legalitet. Optužno načelo. Istražno načelo. Kontradiktornost. Javnost. Zbornost. Neposrednost. Materijalna istina. Materijalna i formalna odbrana. Usmenost. Slobodna ocena dokaza. Procesna ekonomija. Procesni subjekti. Pojam i vrste krivičnog suda. Stvarna, mesna i funkcionalna nadležnost suda. Sukob nadležnosti. Prenošnje mesne nadležnosti. Posledice nenadležnosti. Spajanje i razdvajanje postupka. Objektivnost sudija. Izuzeće, razlozi i postupak izuzeća. Tužilac. Javni tužilac. Oštećeni kao tužilac. Privatni tužilac. Okrivljeni. Pravo na odbranu. Materijalna i formalna odbrana. Branilac. Obavezna i fakultativna odbrana. Prava i dužnost branioca. Mere obezbeđenja prisustva okrivljenog. Poziv. Dovođenje. Obećanje okrivljenog da neće napustiti boravište. Jemstvo. Pritvor. Rokovi. Pojam, vrste, računanje. Povraćaj u pređašnje stanje. Troškovi krivičnog postupka. Pojam. Oslobođenje od troškova. Imovinskopravni zahtevi. Pojam i vrste.

Prethodni postupak. Otkrivanje i prijavljivanje krivičnih dela. Ovlašćenja organa unutrašnjih poslova u prethodnom postupku. Postupanje javnog tužioca po krivičnoj prijavi. Istraga. Pokretanje, svrha, obim, tok i sadržina istrage. Istražne radnje. Pretresanje stana i lica, privremeno oduzimanje predmeta, postupanje sa sumnjivim stvarima, ispitivanje okrivljenog, saslušanje svedoka, uviđaj, veštačenje.

Optužnica i prigovor protiv optužnice. Pojam i sadržina optužnice. Prigovor protiv optužnice. Postupak po prigovoru.

Glavni pretres. Pripreme za glavni pretres, pretpostavke za održavanje glavnog pretresa. Rukovođenje glavnim pretresom, tok glavnog pretresa, prekid i odlaganje glavnog pretresa. Izmena i proširenje optužbe.

Presuda. Izricanje presude. Objavljivanje, pismena izrada i dostavljanje presude. Vrste presuda.

Žalba na presudu prvostepenog suda. Pojam. Osnovi pobijanja presude. Devolutivno i suspenzivno dejstvo žalbe. Postupak po žalbi. Granice ispitivanja prvostepene presude. Odluke drugostepenog suda o žalbi.

Žalba na presudu drugostepenog suda. Pojam. Osnovi pobijanja drugostepene presude.

Vanredni pravni lekovi. Ponavljanje krivičnog postupka. Vanredno ublažavanje kazne. Zahtev za zaštitu zakonitosti. Zahtev za vanredno preispitivanje pravnosnažne presude.

Skraćeni postupak. Pojam i osnovne osobine.

Postupak za izricanje sudske opomene. Pojam. Rešenje o sudskoj opomeni i osnovi pobijanja rešenja.

Postupak prema maloletnicima. Lica na koja se primenjuju odredbe o postupku prema maloletnicima. Pokretanje, tok i osobenosti postupka prema maloletnicima.

Posebni postupci. Postupak za primenu mera bezbednosti, za oduzimanje imovinske koristi i za opozivanje uslovne osude. Postupak za donošenje odluke o brisanju osude ili prestanku mera bezbednosti i pravnih posledica osude. Postupak za pružanje međunarodne pravne pomoći i izvršenje međunarodnih ugovora u krivičnopravnim stvarima. Postupak za izdavanje okrivljenih i osuđenih lica. Postupak za naknadu štete, rehabilitaciju i ostvarivanje drugih prava lica neopravdano osuđenih i neosnovano lišenih slobode.

III PRIVREDNI PRESTUPI

Privredni prestup. Pojam. Odgovornost za privredni prestup, pravno lice, odgovorno lice. Novčana kazna. Uslovna osuda. Zaštitne mere. Zastarelost gonjenja za privredni prestup, zastarelost izvršenja novčane kazne. Postupak. Sastav suda, stvarna i mesna nadležnost. Prethodni postupak, prijava, istražne radnje, optužni predlog, prethodno ispitivanje optužnog predloga. Glavni pretres i presuda. Žalba na presudu i rešenje. Ponavljanje postupka, zahtev za zaštitu zakonitosti. Skraćeni postupak.

IV PREKRŠAJI

Prekršaj. Pojam i obeležja prekršaja. Pravno regulisanje prekršaja u Jugoslaviji. Odgovornost za prekršaj. Prekršajne sankcije. Vrste i odmeravanje prekršajnih sankcija. Zaštitne mere. Prekršajni postupak. Organi nadležni za vođenje prekršajnog postupka. Osnovna načela prekršajnog postupka. Pokretanje i tok prekršajnog postupka. Izricanje kazne na licu mesta, mandatni prekršajni postupak. Mere za obezbeđenje prisustva okrivljenog, privođenje, jemstvo, zadržavanje. Obustavljanje i prekidanje prekršajnog postupka. Rešenje u prekršajnom postupku. Pravna sredstva. Prigovor. Žalba. Vanredna pravna sredstva, zahtev za sudsku zaštitu, zahtev za zaštitu zakonitosti, obnova prekršajnog postupka. Izvršenje

rešenja o prekršaju. Izvršenje novčane kazne, izvršenje kazne zatvora, izvršenje zaštitnih mera.

Pravni izvori

Krivični zakon Savezne Republike Jugoslavije Krivični zakon Republike Srbije Zakon o krivičnom postupku Zakon o javnom redu i miru (Republike Srbije) Zakon o oružju i municiji (Republike Srbije) Zakon o privrednim prestupima Zakon o prekršajima kojima se povređuju savezni propisi Zakon o prekršajima (Republike Srbije)

Pravna književnost

- 1. Krivično pravo Jugoslavije, Nikola Srzentić, dr Aleksandar Stajić, dr Ljubiša Lazarević, Beograd 1995.
- 2. Krivično pravo, posebni deo, dr Ljubiša Lazarević, Beograd 1995.
- 3. Komentar Krivičnog zakona Savezne Republike Jugoslavije, urednik prof. Ljubiša Lazarević, Beograd 1995.
- 4. Komentar Krivičnog zakona Republike Srbije, urednik prof. dr Ljubiša Lazarević, Beograd 1995.
- 5. Komentar krivičnopravnih propisa o maloletnicima, prof. dr Obrad Perić, Beograd 1995.
- 6. Krivična dela iz posebnih saveznih i republičkih zakona sa komentarom, Ilija Simić, Beograd 1995.
- 7. Komentar Zakona o krivičnom postupku, prof. dr Tihomir Vasiljević, prof. dr Momčilo Grubač, Beograd 1995.
- 8. Upravno pravo, Slavoljub Popović, Branislav Marković, Milan Petrović, Beograd 1995.

Sudska praksa

Bilten sudske prakse Vrhovnog suda Srbije, brojevi od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita Zbirka sudskih odluka, Savezni sud, sveske od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita Bilten sudske prakse Saveznog suda, brojevi od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita

GRAĐANSKO PRAVO

I OPŠTI DEO

Subjekti građanskog prava. Pojam i vrste subjekata građanskog prava. Fizička lica, postanak i prestanak. Pravna lica, postanak i prestanak. Pravna, poslovna i deliktna sposobnost fizičkih i pravnih lica.

Podela subjektivnih građanskih prava. Vrste subjektivnih građanskih prava, imovinska i neimovinska, prenosiva i neprenosiva. Relativna i apsolutna subjektivna građanska prava. Intelektualna prava ili prava autorstva. Lična prava (prava ličnosti). Pravne moći (preobražajna prava). Postanak, promena i prestanak subjektivnih građanskih prava. Sticanje subjektivnih građanskih prava. Originaran i derivativan način sticanja, univerzalna i singularna sukcesija. Prestanak subjektivnih građanskih prava.

Zloupotreba subjektivnog građanskog prava. Pojam. Sankcije za zloupotrebu subjektivnog građanskog prava.

Pravni poslovi. Pojam i elementi pravnog posla. Vrste pravnih poslova, jednostrani i dvostrani, teretni i dobročini, neformalni i konsensualni, među živima i za slučaj smrti. Nevažeći pravni poslovi. Ništavi pravni poslovi. Rušljivi pravni poslovi. Pobijanje pravnih poslova. Pravne posledice nevažećih pravnih poslova. Konvalidacija i konverzija. Modifikacije pravnih poslova, uslovi, rokovi i nalozi.

Zastupništvo. Pojam. Ugovorno zastupništvo (punomoćstvo). Zakonsko zastupništvo. Sudsko zastupništvo. Zastupanje pravnih lica (statutarno zastupništvo).

Vršenje subjektivnih građanskih prava. Protok vremena kao pravna činjenica, zastarelost, prekluzija.

Povreda i zaštita subjektivnih građanskih prava. Povreda subjektivnih građanskih prava. Sudska zaštita. Samopomoć.

II STVARNO PRAVO

Načela stvarnih prava. Apsolutnost stvarnih prava, pravo sledovanja. Pravo prvenstva. Načelo ograničenosti broja stvarnih prava.

Stvari. Pojam i podela. Plodovi.

Državina. Pojam i značaj. Vrste državine. Pravni položaj savesnog i nesavesnog držaoca. Pribavljanje i gubitak državine. Zaštita državine. Zaštita sudržavine i posredne državine.

Svojina. Pojam, predmet i sadržina prava svojine. Subjekti prava svojine. Oblici prava svojine. Sticanje prava svojine. Originarni načini sticanja prava svojine. Derivatívni načini sticanja prava svojine. Prestanak prava svojine. Građanskopravna zaštita prava svojine, susvojine i zajedničke svojine.

Službenosti. Stvarne službenosti, pojam i vrste. Lične službenosti, pojam i vrste. Prestanak prava službenosti, posebno zastarelost i liberatorna uzukapija.

Realni tereti. Pravo preče kupovine. Pravo građenja.

Založno pravo. Pojam i vrste založnog prava. Načela založnog prava. Ručna zaloga. Konkurencija više zaloga na istoj stvari. Prestanak založnog prava.

Hipoteka. Pojam i načela. Predmet hipoteke. Potraživanja obezbeđena hipotekom. Prenos i opterećenje hipoteke. Svojinska hipoteka. Nathipoteka. Prestanak hipoteke.

Zemljišne knjige. Vrste upisa u zemljišne knjige. Načela zemljišnih knjiga. Tapijski sistem.

III OBLIGACIONO PRAVO

Načela obligacionih odnosa

Načelo autonomije volje. Dispozitivnost i imperativnost uređivanja obligacionih odnosa. Načelo savesnosti i poštenja. Načelo jednake vrednosti davanja. Načelo zabrane prozrokovanja štete. Prirodne (naturalne) obaveze.

Izvori obaveza

Ugovor. Pojam ugovora. Sposobnost ugovaranja. Zaključenje ugovora. Predmet ugovora. Forma ugovora. Kapara i odustanica. Zaključenje ugovora preko punomoćnika. Tumačenje ugovora. Nevažnost ugovora. Ništavost. Rušljivost. Posledice ništavosti. Dvostranobavezni ugovori. Pojam. Odgovornost za materijalne nedostatke ispunjenja. Odgovornost za pravne nedostatke ispunjenja. Prigovor neispunjenja ugovora. Raskidanje ugovora zbog neispunjenja i pravna dejstva. Raskidanje ili izmena ugovora zbog promenjenih okolnosti. Nemogućnost ispunjenja i posledice. Prekomerno oštećenje. Zelenaški ugovori. Ustupanje ugovora. Ugovor u korist trećeg lica.

Prouzrokovanje štete. Pojam štete. Razlike između ugovorne i neugovorne štete, posebno u obimu naknade. Materijalna šteta. Pojam. Osnovi odgovornosti. Odgovornost po osnovu krivice. Odgovornost za drugog. Odgovornost za štetu od opasne stvari ili opasne delatnosti i oslobođenje od odgovornosti. Odgovornost u slučaju udesa izazvanog motornim vozilom u pokretu. Odgovornost proizvođača stvari sa nedostatkom. Odgovornost usled terorističkih akata, javnih demonstracija i manifestacija. Naknada materijalne štete. Uspostavljanje ranijeg stanja i naknada u novcu. Naknada u obliku novčane rente. Obim naknade materijalne štete, obična šteta i izmakla dobit. Sniženje naknade. Podeljena odgovornost. Naknada nematerijalne štete. Lica koja imaju pravo na naknadu nematerijalne štete. Nenovčana naknada nematerijalne štete, posebno objavljivanje presude ili ispravke. Novčana naknada nematerijalne štete. Odmeravanje visine novčane naknade nematerijalne štete. Kumulacija novčane i nenovčane naknade nematerijalne štete, uslovi za kumulaciju. Nasleđivanje i ustupanje potraživanja naknade nematerijalne štete. Odgovornost više lica za istu štetu.

Sticanje bez osnova. Pojam. Način nastanka. Obim vraćanja stečenog bez osnova.

Poslovodstvo bez naloga. Pojam. Nepravo poslovodstvo.

Jednostrana izjava volje. Javno obećanje nagrade.

Dejstvo obaveza

Pojam. Poveriočeva prava i dužnikove obaveze. Ugovorna kazna. Pojam. Odnos ugovorne kazne i naknade štete. Zatezna kamata. Pojam. Odnos zatezne kamate i naknade štete. Pobijanje dužnikovih pravnih radnji. Pojam. Uslovi za pobijanje. Dejstvo pobijanja. Pravo zadržavanja. Pojam i dejstvo. Razlike sa založnim pravom. Sudski penali. Pojam i uslovi za izricanje sudskih penala.

Prestanak obaveza

Ispunjenje obaveze, pojam, subrogacija, zamena ispunjenja, docnja dužnika i poverioca. Prebijanje (kompenzacija). Otpuštanje duga. Prenov (novacija). Sjedinjenje. Nemogućnost ispunjenja. Protok vremena. Otkaz. Smrt.

Ostali opšti instituti

Zastarelost. Pojam i dejstva zastarelosti. Prekid zastarelosti. Zastoj zastarelosti. Opšti i posebni rokovi zastarelosti. Novčane obaveze. Pojam i posebnosti novčanih obaveza. Ugovorna kamata. Obaveze sa više predmeta. Pojam. Alternativne obaveze. Fakultativne obaveze. Obaveze sa više dužnika ili poverilaca. Pojam. Deljive obaveze. Solidarne obaveze. Nedeljive obaveze. Promena poverioca ili dužnika. Ustupanje potraživanja ugovorom (cesija). Posebni slučajevi ustupanja potraživanja. Preuzimanje duga, pristupanje dugu i preuzimanje ispunjenja.

Pojedini ugovori

Ugovor o prodaji. Ugovor o poklonu. Ugovor o zakupu. Ugovor o posluži. Ugovor o zajmu. Ugovor o jemstvu. Ugovor o delu. Ugovor o punomoćstvu. Ugovor o ostavi. Ugovor o ortakluku.

IV NASLEDNO PRAVO

Opšti instituti. Pretpostavke za naslađivanje. Otvaranje nasleđa, značaj datma i časa ostaviočeve smrti. Pojam i sastav zaostavštine. Prelazak zaostavštine na naslednike, nasledničke izjave. Sposobnost i dostojnost za naslađivanje. Osnovi pozivanja na nasleđe. Pojam naslednika, razlike između naslednika i singularnog sukcesora. Odgovornost naslednika za ostaviočeve dugove. Prava poverilaca u odnosu na zaostavštinu. Država kao naslednik. Nasledna prava stranaca.

Naslađivanje na osnovu zakona. Krug zakonskih naslednika. Nasledni redovi. Odnos između naslednih redova. Pravo predstavljanja i pravo priraštaja. Nasledno pravo ostvariočevog bračnog druga, roditelja, usvojenika i usvojioca. Povećanje naslednog dela ostaviočeve dece u prvom naslednom redu. Smanjenje naslednog dela bračnog druga u drugom naslednom redu. Nužni naslednici. Veličina nužnog naslednog dela. Izračunavanje nužnog naslednog dela. Priroda prava na nužni deo, prepostavka obligacione prirode prava na nužni deo. Preobražaj prava na nužni deo iz obligacionog u stvarno pravo. Razbaštinjenje nužnih naslednika. Uračunavanje poklona i isporuka (legata) u nasledni deo.

Naslađivanje na osnovu zaveštanja (testamenta). Pojam zaveštanja. Zaveštajna sposobnost. Oblici zaveštanja. Zaveštajni svedoci. Sadržina zaveštanja. Isporuka. Nalog. Tumačenje zaveštanja. Ništavost i rušljivost zaveštanja. Dokazivanje uništenog, izgubljenog ili skrivenog zaveštanja. Opoziv zaveštanja.

Ugovori naslednog prava. Ustupanje i raspodela imovine za života. Ugovor o doživotnom izdržavanju.

Odnos među naslednicima. Naslednička zajednica. Pravo na deobu nasledstva. Obaveza zaštite među naslednicima posle deobe.

Postupak za raspravljanje zaostavštine. Pokretanje postupka. Dužnosti suda u odnosu na zaštitu prava stranaka. Postupanje sa zaveštanjem. Upućivanje na parnicu. Rešenje o nasleđivanju. Naslednopravni zahtevi posle pravnosnažnosti rešenja o nasleđivanju.

V PORODIČNO PRAVO

Srodstvo. Pojam. Vrste srodstva. Računanje srodstva.

Bračno pravo. Uslovi za zaključenje i punovažnost braka. Bračne smetnje. Postupak zaključenja braka. Uslovi za zaključenje braka jugoslovenskih državljana u inostranstvu. Prestanak braka, pojam, načini i posledice. Nevažeći brakovi, pojam i vrste. Apsolutno ništavi brakovi. Relativno ništavi brakovi. Pravo na tužbu za poništavanje braka. Posledice poništaja braka. Razvod braka. Pravo na tužbu za razvod braka. Sporazumni razvod braka. Posledice razvoda braka. Imovinski odnosi bračnih drugova, posebno obaveza izdržavanja. Posebna imovina bračnih drugova, pravo upravljanja i raspolaganja posebnom imovinom. Zajednička imovina bračnih drugova, način upravljanja i raspolaganja. Deoba zajedničke imovine. Odgovornost bračnih drugova za obaveze nastale pre zaključenja braka i tokom braka.

Vanbračna zajednica. Pojam. Pravna dejstva vanbračne zajednice.

Odnosi između roditelja i dece. Pretpostavka bračnog očinstva. Oспорavanje bračnog očinstva i posledice. Utvrđivanje vanbračnog očinstva i materinstva i posledice. Oспорavanje vanbračnog očinstva i materinstva. Pobračenje dece rođene van braka i posledice. Vršenje roditeljskog prava. Nadzor organa starateljstva nad vršenjem roditeljskog prava. Ograničenje i lišavanje roditeljskog prava. Prestanak roditeljskog prava. Produženje roditeljskog prava.

Usvojenje. Vrste usvojenja. Prava i dužnosti usvojioca i usvojenika. Prestanak usvojenja i posledice.

Obaveza izdržavanja. Pojam i osobine zakonske obaveze izdržavanja u porodičnom pravu. Izdržavanje između krvnih srodnika. Izdržavanje između srodnika po tazbini.

Organ starateljstva. Pojam. Društveni značaj.

Starateljstvo. Pojam. Starateljstvo nad maloletnicima. Starateljstvo nad licima lišenim poslovne sposobnosti. Staralac. Prava i obaveze staraoca. Razrešenje staraoca. Staralac za posebne slučajeve.

VI GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO

Parnični postupak

Načela parničkog postupka. Dispozicija i oficijelnost. Raspravno i istražno načelo. Obostrano saslušanje stranaka (kontradiktornost). Poučavanje neuke stranke.

Procesna ekonomija. Usmenost i pismenost. Podnesci, pojam, vrste, sadržina, postupak sa neurednim podneskom. Načelo javnosti.

Procesni subjekti. Sud, stvarna, mesna i funkcionalna nadležnost suda u parničnom postupku. Objektivnost sudija. Izuzeće, razlozi za izuzeće, postupak izuzeća. Stranke. Pojam. Procesna legitamacija. Stvarna legitamacija. Svojstva stranke, stranačka, parnična i postulaciona sposobnost. Suparničarstvo. Pojam i vrste. Zakonski zastupnik stranke. Pojam. Procesnopravni značaj. Privremeni zastupnik. Punomoćnik. Pojam. Sadržina i forma punomoćja. Posledice zastupanja od strane neovlašćenog lica. Umešač. Pojam i vrste. Uslovi za stupanje umešača u parnicu. Radnje koje umešač može preduzimati. Dejstva presude na umešača. Tzv. glavni umešač.

Procesne pretpostavke. Pojam i vrste. Procesnopravni značaj.

Dostavljanje. Pojam i vrste (lično i obično). Procesni značaj. Uslovi za punovažno lično dostavljanje. Dostavljanje u posebnim slučajevima.

Tužba. Pojam i sadržina tužbe. Tužbeni zahtev i elementi koji utiču na identitet tužbenog zahteva. Vrste tužbi. Podnošenje tužbe sudu, procesna i materijalnopravna dejstva podnošenja tužbe sudu. Dostavljanje tužbe tuženom, značaj i dejstva. Preinačenje tužbe, vrste, uslovi, dejstva. Povlačenje tužbe, uslovi, dejstva. Odricanje od tužbenog zahteva, presuda na osnovu odricanja. Spajanje tužbenih zahteva, vrste spajanja. Alternativno ovlašćenje tuženog.

Tok postupka pred prvostepenim sudom. Pripremanje glavne rasprave. Prethodno ispitivanje tužbe. Dostavljanje tužbe tuženom na odgovor. Odgovor na tužbu. Pripremno ročište. Meritorno okončanje parnice u toku pripremanja glavne rasprave. Držanje tuženog. Izostanak tuženog sa pripremnog ročišta ili prvog ročišta za glavnu raspravu, presuda zbog izostanka. Priznanje tužbenog zahteva, presuda na osnovu priznanja. Osporavanje tužbenog zahteva. Procesni i materijalnopravni prigovori i prigovor radi prebijanja. Protivtužba. Pojam, vrste, uslovi za podnošenje, postupak. Glavna rasprava. Pojam, uslovi za održavanje, otvaranje, tok, zaključenje glavne rasprave. Prethodno pitanje. Pojam, značaj, način rešavanja. Zastoji u postupku. Prekid postupka, dejstva, nastavljanje postupka. Mirovanje postupka, postupci u kojima mirovanje nije dopušteno, dejstva, nastavljanje postupka. Vreme preduzimanja parničnih radnji. Rokovi, pojam, vrste, računanje. Ročišta, pojam i vrste. Povraćaj u pređašnje stanje, pojam, uslovi, dejstva. Sudsko poravnanje. Pojam, uslovi za punovažnost, dejstva, pobijanje poravnanja.

Činjenična građa i dokazivanje. Pojam činjenice. Predmet dokazivanja. Činjenice koje se ne dokazuju (nesporne, opštepoznate, zakonske pretpostavke, činjenice koje je sud saznao u vršenju službene dužnosti). Činjenice o kojima se ne izvodi dokazivanje (nepolaganje predujma, činjenice koje treba dokazivati u inostranstvu, visina novčanog iznosa, formirano uverenje suda). Podela na posredne i neposredne činjenice. Dužnost utvrđivanja istine. Slobodna ocena dokaza. Teret dokazivanja, procesni i materijalnopravni značaj. Opšte pravilo o raspodeli tereta dokazivanja između stranaka i posebna pravila. Posledice neispunjenja tereta dokazivanja. Dokazna sredstva. Uviđaj, isprave, svedoci, veštaci, stranke. Obezbeđivanje dokaza. Uslovi, nadležnost, postupak.

Presuda. Pojam presude. Sadržina presude. Vrste presuda po sadržini (kondemnatorna, deklarativna i konstitutivna), po formi (presuda zbog izostanka, presuda na osnovu priznanja, presuda na osnovu odricanja, presuda na osnovu kontradiktornog raspravljanja), po obuhvaćenosti tužbenog zahteva (potpuna i delimična), po uticaju na okončanje parnice (međupresuda i konačna presuda). Pismena izrada i saopštavanje presude. Dopunjavanje i ispravljanje presude. Pravnosnažnost presude. Pojam. Materijalna i formalna pravnosnažnost. Odustanak i odricanje od žalbe. Dejstva materijalno pravnosnažne presude. Izvršno dejstvo presude.

Rešenje. Pojam i značaj. Rešenja kojima se meritorno okončava parnica. Shodna primena pravila o presudi na rešenje.

Pravni lekovi. Pojam i dejstva žalbe na presudu. Sadržina žalbe. Razlozi za žalbu. Postupak po žalbi. Odluke povodom žalbe. Žalba na rešenje. Rešenja koja se mogu pobijati žalbom. Odstupanja od suspenzivnog dejstva. Postupak. Shodna primena pravila o žalbi na presudu. Revizija protiv presude. Uslovi za dopuštenost u neimovinskim i u imovinskim sporovima. Razlozi za reviziju. Nadležnost za odlučivanje o reviziji. Postupak po reviziji. Odluke o reviziji. Revizija protiv rešenja. Rešenja koja se mogu pobijati revizijom. Uslovi za dopuštenost. Shodna primena pravila o reviziji protiv presude. Ponavljanje postupka. Zakonski osnovi za ponavljanje postupka. Računanje rokova. Postupak. Odluke o predlogu za ponavljanje postupka. Zahtev za zaštitu zakonitosti Republičkog javnog tužioca. Pojam i osobine. Zahtev za zaštitu zakonitosti Saveznog državnog tužioca. Odluke koje se mogu pobijati, razlozi, nadležnost i postupak. Zahtev za vanredno preispitivanje pravnosnažne odluke pred Saveznim sudom. Odluke koje se mogu pobijati, razlozi, postupak.

Parnični troškovi. Pojam. Oslobođenje od parničnih troškova. Obezbeđenje parničnih troškova. Prethodno snošenje troškova. Konačno snošenje troškova.

Posebni parnični postupci. Postupak zbog smetanja poseda. Izdavanje platnog naloga. Sporovi male vrednosti. Privredni sporovi. Postupak pred Saveznim sudom u imovinskim sporovima između Federacije i Republike. Bračni sporovi. Sporovi povodom odnosa između roditelja i dece.

Izvršni postupak

Subjekti izvršnog postupka. Sud i pomoćni organi suda. Poverilac. Dužnik. Treća lica.

Izvršna isprava. Pojam. Vrste. Izvršenje na osnovu verodostojne isprave.

Načela izvršnog postupka. Formalni legalitet, zaštita dužnika, hitnost, prioritet u namirenju.

Predmet izvršnog postupka. Potraživanje, pojam i vrste, dospelost potraživanja. Stvarna legitimacija poverioca i dužnika. Uslovna i uzajamna potraživanja.

Rešenje o izvršenju. Pojam. Procesni i materijalnopравни uslovi za donošenje rešenja o izvršenju.

Prigovor dužnika na rešenje o izvršenju. Pojam. Razlozi. Nadležnost. Rok. Upućivanje na parnicu.

Prigovor trećeg lica na rešenje o izvršenju. Razlozi, nadležnost, postupak, upućivanje na parnicu.

Žalba i vanredni pravni lekovi u izvršnom postupku. Odnos žalbe i prigovora. Vanredni pravni lekovi koji su dopušteni u izvršnom postupku.

Obustava i odlaganje izvršenja. Pojam i razlozi za obustavu i odlaganje izvršenja.

Protivizvršenje. Pojam. Uslovi. Odnos prema tužbi zbog neosnovanog obogaćenja.

Izuzimanje stvari i prava od izvršenja. Pokretne stvari. Nepokretnosti. Novčana potraživanja dužnika.

Sredstva izvršenja. Sredstva izvršenja radi naplate novčanih potraživanja. Sredstva izvršenja radi namirenja nenovčanih potraživanja.

Postupak obezbeđenja. Založno pravo na nepokretnosti. Zasnivanje založnog prava na osnovu sporazuma stranaka. Prethodne mere, pretpostavke, vrste, dejstva. Privremene mere, vrste, uslovi za izricanje za svaku od vrsta posebno, pravni lekovi, zajednička pravila za obe vrste privremenih mera, ukidanje izrečene privremene mere.

Vanparnični postupak

Opšti postupak. Zakonsko razgraničenje vanparničnog od parničnog postupka. Subjekti vanparničnog postupka. Sud, organ starateljstva, javni tužilac, ostali učesnici. Načela vanparničnog postupka. Oficijelnost, istražno načelo, zaštita prava nesposobnih lica, usmenost i pismenost, zakonsko isključenje javnosti. Žalba. Nesuspendivnost. Odstupanja od devolutivnosti. Postupak po žalbi. Ovlašćenja prvostepenog suda u žalbenom postupku. Odluke o žalbi. Revizija i ponavljanje postupka. Razlike u odnosu na parnični postupak. Upućivanje na parnicu. Razlozi i dejstva Parnični postupak kao korektiv vanparničnog.

Posebni vanparnični postupci. Uređenje ličnih stanja. Lišenje poslovne sposobnosti. Zadržavanje u zdravstvenoj organizaciji koja obavlja delatnost u oblasti neuropsihijatrije. Proglašenje nestalog lica za umrlo i dokazivanje smrti. Lišenje roditeljskog prava. Produženje roditeljskog prava. Davanje dozvole za stupanje u brak. Postupci za uređenje imovinskih odnosa. Određivanje naknade za ekspropisanu nepokretnost. Uređenje, upravljanje i korišćenje zajedničkom stvari. Deoba zajedničkih stvari ili imovine. Uređenje međa. Ostali vanparnični postupci. Sastavljanje isprave. Potvrđivanje sadržine isprave. Poništavanje isprave. Sudski depozit.

Pravni izvori

Zakon o osnovama sovjinokopravnih odnosa
Zakon o obligacionim odnosima
Zakon o braku i porodičnim odnosima
Zakon o nasleđivanju (Republike Srbije)
Zakon o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta
Zakon o eksproprijaciji

(Republike Srbije) Zakon o prometu nepokretnosti (Republike Srbije) Zakon o građevinskom zemljištu (Republike Srbije) Zakon o održavanju stambenih zgrada (Republike Srbije) Zakon o izgradnji objekata (Republike Srbije) Zakon o stanovanju (Republike Srbije) Zakon o državnom premeru i katastru i upisima prava na nepokretnosti (Republike Srbije) Zakon o autorskom pravu Zakon o patentima Zakon o žigovima Zakon o modelima i uzorcima Zakon o geografskim oznakama porekla Zakon o parničnom postupku Zakon o izvršnom postupku Zakon o vanparničnom postupku

Pravna književnost

- 1. Uvod u građansko pravo, dr Obren Stanković, dr Vladimir V. Vodinelić, Beograd 1996.
- 2. Stvarno pravo, dr Obren Stanković, dr Miodrag Orlić, Beograd 1996.
- 3. Komentar Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima, Dragoljub Stojanović, Dragoljub Petrović, Beograd 1991.
- 4. Obligaciono pravo, Slobodan Perović, Beograd 1986.
- 5. Obligaciono pravo, Jožef Salma, Beograd 1988.
- 6. Komentar Zakona o obligacionim odnosima, urednik Slobodan Perović, Beograd 1996.
- 7. Obligacioni ugovori, dr Mirsa Mujačić, Beograd 1990.
- 8. Komentar Zakona o nasleđivanju, dr Oliver B. Antić, Zoran M. Balinovac, Beograd 1996.
- 9. Porodično pravo, dr Marina Janjić-Komar, dr Radoje Korać, dr Zoran Ponjavić, Beograd 1996.
- 10. Porodično pravo, knjiga I - Bračno pravo, dr Olga Cvejić-Jančić, Novi Sad 1995.
- 11. Građansko procesno pravo, dr Borivoje Poznić, Beograd 1995.
- 12. Građansko procesno pravo, dr Borivoj Starović, dr Ranko Keča, Novi Sad 1995.
- 13. Komentar zakona o izvršnom postupku, dr Borivoj Starović, Beograd 1991.
- 14. Priručnik za primenu Zakona o izvršnom postupku, dr Nebojša Šarkić, Dragan Rašić, Beograd, 1997.
- 15. Vanparnično i izvršno pravo, dr Borivoj Starović, Novi Sad 1992.

Sudska praksa

Bilten sudske prakse Vrhovnog suda Srbije, brojevi od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita Zbirka sudskih odluka, Savezni sud, sveske od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita Bilten sudske prakse Saveznog suda, brojevi od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita

TRGOVINSKO (PRIVREDNO) PRAVO

I TRGOVINSKO STATUSNO PRAVO

Preduzeća i preduzetnici

Preduzeće. Pojam i oblici preduzeća. Povezivanje preduzeća. Sticanje svojstva pravnog lica. Status dela preduzeća. Delatnost i sedište preduzeća.

Preduzetnik. Osnovne karakteristike. Prijava preduzetnika. Pravni položaj preduzetnika po Zakonu o privatnim preduzetnicima.

Osnivanje preduzeća. Osnivači, član, članstvo i ograničavanje članstva. Osnivački akt. Sadržina i forma osnivačkog akta. Odgovornost osnivača.

Firma. Firma preduzeća i preduzetnika. Elementi firme. Prenos i promena firme. Načelo isključivosti. Zaštita firme.

Zastupanje preduzeća. Zastupnici i punomoćnici preduzeća. Prokura. Davanje prokure. Upis u registar. Obim ovlašćenja u prokuri. Vrste prokure. Prenos i prestanak prokure.

Imovina preduzeća. Pojam imovine preduzeća. Obavezne i ostale rezerve preduzeća. Odgovornost za obaveze preduzeća. Privid pravne ličnosti. Udeli i akcije. Održavanje osnovnog kapitala.

Upravljanje preduzećem. Principi. Posebni slučajevi upravljanja preduzećem.

Organi preduzeća. Vrste i delokrug organa. Skupština, upravni odbor, direktor, nadzorni odbor, obaveza izbora upravnog i nadzornog odbora. Odgovornost članova organa preduzeća za štetu (odgovornost članova uprave, tužba za naknadu štete, individualna tužba). Odgovornost organa preduzeća za nezakonite odluke.

Učešće zaposlenih u upravljanju preduzećem. Princip. Učešće u upravnom i nadzornom odboru. Savet zaposlenih.

Obaveštavanje, poslovna tajna i klauzula konkurencije. Obaveštavanje članova i akcionara, poverilaca, trećih lica, zaposlenih. Poslovna tajna. Klauzula konkurencije. Klauzula konfliktnosti.

Opšti akti preduzeća. Statut. Ostali opšti akti preduzeća.

Upis preduzeća u sudski registar. Načela sudskog registra. Postupak za upis u sudski registar, nadležnost suda, podaci koji se upisuju u sudski registar. Subjekti upisa. Upis promena. Neosnovan i ništav upis u sudski registar.

Statusne promene i promene oblika preduzeća. Opšta pravila. Spajanje preduzeća. Podela preduzeća. Promena oblika preduzeća.

Prestanak preduzeća. Razlozi i posledice, brisanje iz registra. Prestanak obavljanja delatnosti preduzetnika. Razlozi, posledice, brisanje iz registra.

Ortačko društvo. Pojam, primena pravila ugovora o ortakluku. Pravni odnosi između članova društva. Pravni odnosi ortačkog društva i članova društva prema trećim licima. Otkaz članstva u ortačkom društvu. Isključenje člana društva. Prestanak ortačkog društva. Likvidacija ortačkog društva, redovan i skraćeni postupak.

Komanditno društvo. Pojam. Osnivanje društva. Pravni odnosi među članovima. Pravni odnosi komanditnog društva i njihovog članova prema trećim licima. Promena oblika komanditnog društva. Prestanak komanditnog društva.

Akcionarsko društvo. Pojam. Osnivanje akcionarskog društva. Postupak osnivanja. Povećanje i smanjenje osnovnog kapitala. Prava i obaveze akcionara. Sticanje sopstvenih akcija i povlačenje akcija. Promena oblika akcionarskog društva. Prestanak akcionarskog društva. Organi akcionarskog društva.

Društvo s ograničenom odgovornošću. Pojam. Osnivanje društva. Statut i organi društva. Prava i obaveze društva. Raspolaganje udelima. Istupanje i isključenje člana. Izmena ugovora o osnivanju društva. Promena oblika društva. Prestanak društva.

Društveno preduzeće. Pojam, organi, statut. Upravljanje preduzećem u postupku promene vlasništva kapitala. Svojinska i upravljačka transformacija društvenih preduzeća. Opšta razmatranja. Modeli upravljačke transformacije. Modeli svojinske transformacije. Modeli transformacije preduzeća u stečaju. Besplatno ustupanje društvenog i državnog kapitala putem vaučera. Posebni vladini programi privatizacije.

Javno preduzeće. Pojam. Organi javnog preduzeća.

Povezivanje preduzeća. Pojam povezanih preduzeća (grupacije preduzeća). Matično i zavisno preduzeće. Preduzeće s uzajamnim učešćem. Holding. Zajednička pravila za povezana preduzeća. Prinudni otkup ili zamena akcija. Poslovno udruženje i drugi oblici povezivanja. Poslovno udruženje. Drugi oblici povezivanja preduzeća.

Ostali subjekti trgovinskog prava

Zadruge. Osnivanje zadruge. Organi zadruge. Osnivanje zemljoradničke zadruge. Organi zemljoradničke zadruge. Upis u sudski registar.

Banke i druge finansijske organizacije. Osnivanje banke. Prestanak banke. Stečaj i likvidacija banke. Štedno-kreditne organizacije. Štedno-kreditne zadruge. Ostale finansijske organizacije.

Narodna banka Jugoslavije. Osnivanje Narodne banke Jugoslavije. Organi Narodne banke Jugoslavije. Ovlašćenja Narodne banke Jugoslavije.

Organizacije za osiguranje. Osnivanje organizacije za osiguranje. Organi. Odgovornost. Upis u sudski registar.

Slobodne i carinske zone. Osnivanje. Upis u sudski registar.

Privredna komora. Osnivanje. Vrste privrednih komora. Organi. Članstvo i nadležnost.

Statusna pravila u vezi sa državom obavljanja delatnosti. Obavljanje privrednih delatnosti u inostranstvu. Otvaranje stranih predstavništava u Jugoslaviji. Zastupanje stranih lica u Jugoslaviji.

II STEČAJ, LIKVIDACIJA I PRINUDNO PORAVNANJE

Stečaj. Uslovi za otvaranje postupka stečaja. Prethodni postupak. Otvaranje stečajnog postupka. Pravne posledice otvaranja stečajnog postupka. Pobijanje pravnih radnji dužnika. Razlučna i izlučna prava. Organi postupka stečaja. Prijavljanje potraživanja i ispitivanje prijavljenih potraživanja. Prodaja dužnika. Unovčenje imovine dužnika. Namirenje poverilaca. Zaključenje stečajnog postupka. Upisi u sudski registar.

Likvidacija. Redovna likvidacija i skraćeni postupak. Otvaranje postupka likvidacije. Organi sprovođenja postupka likvidacije, postupak likvidacije. Likvidaciona masa. Namirenje poverilaca. Upisi u sudski registar.

Prinudno poravnanje. Prinudno poravnanje u stečaju i van stečaja. Pravne posledice otvaranja postupka prinudnog poravnanja. Pobijanje prinudnog poravnanja. Pravno dejstvo odobrenog prinudnog poravnanja.

III BANKARSKI POSLOVI I HARTIJE OD VREDNOSTI

Aktivni bankarski poslovi. Ugovor o kreditu. Lombard i relombard. Eskont i reeskont. Pasivni bankarski poslovi. Emisioni posao. Žiro račun. Ulog na štednju. Neutralni bankarski poslovi. Depozit. Sef. Akreditiv. Devizni poslovi. Klirinški poslovi. Bankarske garancije.

Hartije od vrednosti. Hartije na donosioca. Hartije na ime. Hartije po naredbi. Menica. Ček. Konosman. Skladišnica. Akcija. Obveznica. Blagajnički, komercijalni i državni zapisi. Certifikat o depozitu. Finansijski derivati.

IV UGOVORI TRGOVINSKOG (PRIVREDNOG) PRAVA

Ugovori u privredi prema Zakonu o obligacionim odnosima. Pojam i osobenosti ugovora u privredi. Osobenosti ugovora o prodaji u privredi.

Ugovor o posredovanju. Pojam i vrste ugovora. Zaključenje ugovora. Prava i obaveze posrednika.

Ugovor o trgovinskom zastupanju. Pojam i vrste ugovora. Zaključenje ugovora. Prava i obaveze zastupnika.

Ugovor o komisionu. Pojam i vrste ugovora. Zaključenje i elementi ugovora. Prava i obaveze komisionara.

Ugovor o kontroli robe i usluge. Pojam. Zaključenje i elementi ugovora. Prava i obaveze kontrolora.

Ugovor o uskladištenju robe. Pojam. Prava i obaveze skladištara.

Ugovor o otpremanju (špediciji). Pojam. Prava, obaveze i odgovornost otpremnika (špeditera).

Ugovor o prevozu robe železnicom. Pojam i zaključenje ugovora. Obaveze i odgovornost železnice. Obaveze pošiljaoca. Pravni položaj primaoca. Izmene ugovora o prevozu.

Ugovor o prevozu robe pomorskim putem. Pojam, zaključenje i elementi ugovora. Obaveze i odgovornost broдача. Havarija. Obaveze krcatelja. Pravni položaj primaoca robe.

Ugovor o prevozu robe unutrašnjim vodenim putevima. Pojam i zaključenje ugovora. Obaveze i odgovornost broдача. Havarija. Obaveze krcatelja. Ugovor o remorkiranju.

Ugovor o prevozu robe drumom. Pojam, zaključenje i elementi ugovora. Obaveze i odgovornost prevozioca. Obaveze pošiljaoca. Položaj primaoca robe.

Ugovor o prevozu robe vazdušnim putem. Pojam i zaključenje ugovora. Obaveze i odgovornost prevozioca. Obaveze pošiljaoca.

Ugovor o prevozu putnika. Prevoz putnika železnicom, pomorskim, rečnim i vazdušnim putem, prevoz putnika drumskim vozilima. Prevoz prtljaga.

Ugovor o licenci. Pojam. Obaveze davaoca licence. Obaveze sticaoca licence. Prestanak ugovora.

Ugovor o angažovanju ugostiteljskih kapaciteta (ugovor o alotmanu). Pojam. Obaveze turističke agencije. Obaveze ugostitelja. Pravo turističke agencije da odustane od ugovora.

Ugovor o osiguranju. Pojam. Subjekti ugovora o osiguranju. Vrste osiguranja. Zaključenje i elementi ugovora. Obaveze osiguravača. Obaveze osiguranika. Prestanak ugovora.

Ugovor o građenju. Pojam i vrste ugovora. Zaključenje i elementi ugovora. Obaveze izvođača. Obaveze naručioca. Primopredaja izgrađenog objekta.

Ugovor o lizingu. Zaključenje, forma i karakteristike ugovora. Sadržina ugovora. Prava i obaveze stranaka.

Ugovor o faktoringu. Pojam, razgraničenje od ugovora o komisionu, prodaji, lizingu i franšizingu. Prava i obaveze ugovornih strana.

Izdavački ugovor. Pojam i zaključenje ugovora. Obaveze autora. Obaveze izdavača. Prestanak ugovora.

Ugovor o koncesiji. Pojam koncesije. Poseban oblik koncesije (tzv. BOT model). Uslovi za davanje koncesije, rok trajanja koncesije. Osnov za zaključenje ugovora. Forma i sadržina ugovora. Zaključenje i registracija ugovora. Koncesiona naknada. Ostvarivanje koncesionih prava i obaveza. Koncesiono preduzeće. Obavljanje stručnih koncesionih poslova. Rešavanje sporova. Prestanak koncesionog odnosa.

Ugovori kojima se uspostavljaju viši oblici saradnje preduzeća i novi ugovori trgovinskog prava. Ugovor o transferu tehnologije. Ugovor o dugoročnoj proizvodnoj kooperaciji. Ugovor o forfeitingu. Ugovor o franšizingu. Ugovor o vođenju poslova (ugovor o menadžmentu).

Pravni izvori

Zakon o preduzećima Zakon o javnim preduzećima (Republike Srbije) Zakon o privatnim preduzetnicima (Republike Srbije) Zakon o zadrugama (Savezne Republike Jugoslavije i Republike Srbije) Zakon o bankama i drugim finansijskim organizacijama Zakon o Narodnoj banci Jugoslavije Zakon o privrednoj komori Jugoslavije Zakon o udruživanju u privredne komore (Republike Srbije) Zakon o osiguranju imovine i lica Zakon o osnovama promene vlasništva društvenog kapitala Zakon o svojinskoj transformaciji (Republike Srbije) Zakon o stranim ulaganjima Zakon o koncesijama (Republike Srbije) Zakon o slobodnim zonama Zakon o spoljnotrgovinskom poslovanju Uredba o bližim uslovima za otvaranje i rad predstavništva stranih lica u Jugoslaviji Uredba o zastupanju stranih lica u Jugoslaviji Zakon o trgovini Zakon o obligacionim odnosima Opšte uzanse za promet robom Zakon o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju Zakon o ugovorima o prevozu u železničkom saobraćaju Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi Zakon o obligacionim i osnovnim materijalnopравnim odnosima u vazdušnoj plovidbi Zakon o menici Zakon o čeku Zakon o prinudnom poravnanju, stečaju i likvidaciji Zakon o sanaciji, stečaju i likvidaciji banaka Zakon o platnom prometu Zakon o berzama, berzanskom poslovanju i berzanskim posrednicima Zakon o deviznom poslovanju Zakon o hartijama od vrednosti Zakon o postupku za upis u sudski registar Uredba o upisu u sudski registar Zakon o parničnom postupku Zakon o vanparničnom postupku Zakon o izvršnom postupku

Pravna književnost

- 1. Poslovno pravo (trgovinsko i privredno pravo), dr Mirko Vasiljević, Beograd 1997.
- 2. Komentar Zakona o preduzećima, dr Mirko Vasiljević, Beograd 1996.
- 3. Menično i čekovno pravo, dr Milan Bartoš, dr Zoran Antonijević, dr Vladimir Jovanović, Beograd 1974.
- 4. Obligaciono pravo, Slobodan Perović, Beograd 1986.
- 5. Ugovori robnog prometa, dr Vladimir Kapor, dr Slavko Carić, Novi Sad 1993.
- 6. Pomorsko pravo, dr Miodrag Trajković, Beograd 1977.
- 7. Komentar Zakona o prinudnom poravnanju, stečaju i likvidaciji, dr Nebojša Šarkić, Dragan Rašić, Beograd 1992.

Sudska praksa

Bilteni Višeg privrednog suda, od 1991. do 1994. godine Bilten Sudska praksa privrednih sudova, brojevi od 1994. godine do meseca prijavljivanja ispita Bilten sudske prakse Vrhovnog suda Srbije, brojevi od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita Zbirka sudskih odluka, Savezni sud, sveske od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita Bilten sudske prakse Saveznog suda, brojevi od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita

MEĐUNARODNO PRIVATNO PRAVO

I OPŠTI DEO

Pojam i predmet međunarodnog privatnog prava. Izvori međunarodnog privatnog prava i hijerarhija izvora. Pojam kolizione norme. Utvrđivanje sadržine i primena stranog prava. Izdavanje uverenja o sadržini domaćeg prava. Određivanje merodavnog prava za lica sa više državljanstava (polipatridi). Određivanje merodavnog prava za lica bez državljanstva (apatridi). Određivanje merodavnog prava za formu pravnih poslova. Određivanje merodavnog prava za zastarelost potraživanja. Uzajamnost (reciprocitet) kao uslov u međunarodnom privatnom pravu i dokazivanje uzajamnosti.

II MEĐUNARODNO STATUSNO PRAVO

Domaći državljanin i stranac, pojmovi. Nadležnost prema državljanstvu i nadležnost jugoslovenskog suda za lica bez državljanstva. Prebivalište Jugoslovena i stranaca u Saveznoj Republici Jugoslaviji. Prebivalište kao osnov opšte međunarodne nadležnosti jugoslovenskih sudova. Pravo stranaca na boravak u Jugoslaviji. Određivanje merodavnog prava za stranačk i parničnu sposobnost stranaca. Određivanje merodavnog prava za pravnu i poslovnu sposobnost. Određivanje merodavnog prava za lišenje i ograničenje poslovne sposobnosti. Određivanje merodavnog prava za proglašenje nestalog lica umrlim i dokazivanje smrti. Nadležnost za proglašenje nestalog lica umrlim i dokazivanje smrti. Priznanje strane odluke o ličnom statusu pojedinaca. Nacionalna pripadnost pravnih lica i njihov status. Oblici stranih ulaganja. Pravo na koncesije i status firmi osnovanih davanjem koncesije strancu.

III MEĐUNARODNO STVARNO PRAVO

Određivanje merodavnog prava za stvarnopravne odnose. Nadležnost za sporove povodom nepokretnosti. Nadležnost za sporove povodom smetanja poseda. Određivanje merodavnog prava i nadležnost za sporove povodom sredstava prevoza. Određivanje merodavnog prava za stvarnopravna pitanja povodom robe koja se nalazi u prevozu. Pravo stranaca na sticanje svojine na nepokretnostima. Pravo stranaca na dugoročni zakup.

IV MEĐUNARODNO OBLIGACIONO PRAVO

Pojam i primena principa kolizione autonomije volje na ugovorne odnose. Izričita i prećutna, ograničena i neograničena autonomija volje u ugovornim odnosima. Pojam i primena principa najbliže veze za određivanje merodavnog prava u ugovornim

odnosima. Pojam i primena principa karakteristične prestacije u određivanje merodavnog prava u ugovornim odnosima. Ugovaranje nadležnosti jugoslovenskog suda za ugovorne odnose. Ostali osnovi nadležnosti jugoslovenskog suda za ugovorne odnose. Određivanje merodavnog prava za ugovor o transferu tehnologije. Određivanje merodavnog prava za cesiju. Određivanje merodavnog prava za akcesorne i jednostrane pravne poslove. Određivanje merodavnog prava za sticanje bez osnova. Određivanje merodavnog prava za naknadu štete. Nadležnost za sporove iz naknade štete. Određivanje merodavnog prava za saobraćajne udese. Pravo stranaca na industrijsku svojinu.

V MEĐUNARODNO MENIČNO PRAVO

Određivanje merodavnog prava za meničnu sposobnost. Određivanje merodavnog prava za formu menice i za dejstva menice. Nadležnost za sporove imaoća menice.

VI MEĐUNARODNO NASLEDNO PRAVO

Pravo stranaca da budu naslednici i raspoložu imovinom za slučaj smrti. Određivanje merodavnog prava za formu testamenta i njegovog opoziva. Određivanje merodavnog prava za testamentalnu sposobnost. Određivanje merodavnog prava za nasleđivanje. Nadležnost za raspravljanje zaostavštine stranaca. Nadležnost za raspravljanje zaostavštine Jugoslovena. Nadležnost za raspravljanje zaostavštine lica bez državljanstva.

VII MEĐUNARODNO PORODIČNO PRAVO

Određivanje prava merodavnog za starateljstvo i nadležnost za starateljstvo. Određivanje merodavnog prava za formu, uslove zasnivanja i prestanak usvojenja, određivanje merodavnog prava za dejstva usvojenja. Nadležnost za usvojenje. Određivanje merodavnog prava i nadležnosti jugoslovenskog suda u sporovima za utvrđivanje ili osporavanje očinstva ili materinstva. Određivanje merodavnog prava za obavezu izdržavanja između roditelja i dece i srodnika. Nadležnost u sporovima za izdržavanje. Odnosi roditelja i dece, nadležnost i određivanje merodavnog prava. Nadležnost u sporovima za razvod braka. Nadležnost u sporovima o imovinskim odnosima bračnih drugova. Određivanje merodavnog prava za zaključenje braka. Određivanje merodavnog prava za poništenje i razvod braka. Određivanje merodavnog prava za lične i imovinske (zakonske i ugovorne) odnose bračnih drugova. Određivanje prava merodavnog za posledice razvoda braka.

VIII MEĐUNARODNO TRGOVINSKO PRAVO

Ugovor o prodaji prema Konvenciji Ujedinjenih nacija o međunarodnoj prodaji robe. Odnos primene Konvencije Ujedinjenih nacija o međunarodnoj prodaji robe i Zakona o obligacionim odnosima. Pravila o menici iz Jednoobraznih zakona o menici. Akreditiv prema Jednoobraznim pravilima i običajima za dokumentovane akreditive.

Pojam i vrste arbitraža. Nadležnost arbitraže, arbitražni sporazum, arbitražna klauzula. Konstituisanje arbitraže, postupak pred arbitražom i način donošenja odluka. Određivanje merodavnog prava za rešavanje merituma spora.

IX MEĐUNARODNO PROCESNO PRAVO

Punomoćnik za primanje pismena (tzv. domicil notifikacije). Vrste međunarodne nadležnosti. Retorziona nadležnost. Međunarodna litispendencija. Međunarodna pravna pomoć i dostavljanje u inostranstvu. Zakonska i ugovorna legalizacija javnih isprava. Trenutak značajan za ocenu međunarodne nadležnosti jugoslovenskog suda. Ustaljivanje nadležnosti. Obezbeđenje parničnih troškova (aktorska kaucija). Pravo stranaca na oslobođenje od troškova. Pojam strane sudske odluke i dejstvo njenog priznanja. Teret dokazivanja i načelo oficijelnosti u postupku priznanja stranih odluka. Pretpostavke za priznanje stranih sudskih odluka. Pojam strane arbitražne odluke i dejstvo njenog priznanja. Pretpostavke za priznanje stranih arbitražnih odluka po Zakonu o rešavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja. Pretpostavke za priznanje stranih arbitražnih odluka po Njujorškoj konvenciji o priznanju i izvršenju stranih arbitražnih odluka. Postupak priznanja i izvršenja stranih odluka. Sudska kontrola arbitražnih odluka, poništaj odluka.

Pravni izvori

Zakon o rešavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja Zakon o jugoslovenskom državljanstvu Zakon o kretanju i boravku stranaca Zakon o stranim ulaganjima Zakon o koncesijama (Republike Srbije) Zakon o preduzećima Zakon o osnovama svojinskopravnih odnosa Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi Zakon o obligacionim i osnovnim materijalnopравnim odnosima u vazdušnoj plovidbi Zakon o menici Zakon o parničnom postupku Pariska konvencija za zaštitu industrijske svojine Madridski aranžman o međunarodnoj registraciji fabričkih i trgovačkih žigova Haška konvencija o određivanju merodavnog prava za drumske saobraćajne nezgode Haška konvencija o sukobu zakona kod forme testamentalnih raspolaganja Haška konvencija o ukidanju zahteva legalizacije Njujorška konvencija o priznanju i izvršenju stranih arbitražnih odluka Konvencija Ujedinjenih nacija o međunarodnoj prodaji robe (UNCITRAL) Ženevski jednoobrazni zakoni o menicama Jednoobrazna pravila i običaji za dokumentarne akreditivne Međunarodne trgovačke komore u Parizu

Pravna književnost

- 1. Međunarodno privatno pravo, Milan Pak, Beograd 1991.
- 2. Komentar zakona o međunarodnom privatnom i procesnom pravu, Dika, Knežević, Stojanović, Beograd 1991.
- 3. Pravni položaj stranaca, Dušan Kitić, Beograd 1991.
- 4. Međunarodno ugovorno privredno pravo, dr Mladen Draškić, Beograd 1990.

Sudska praksa

Bilten sudske prakse Vrhovnog suda Srbije, brojevi od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita Zbirka sudskih odluka, Savezni sud, sveske od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita Bilten sudske prakse Saveznog suda, brojevi od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita

UPRAVNO PRAVO

I ORGANIZACIJA UPRAVE

Organi uprave. Pojam i obeležja organa uprave. Princip formiranja organa uprave. Vrste i oblici organa uprave. Upravne organizacije. Pojam i vrste.

Nedržavni subjekti kao vršioци upravne delatnosti. Narodna banka Jugoslavije. Preduzeća, ustanove i druge organizacije. Pojam i vrste upravnih ovlašćenja. Organizacije koje vrše upravna ovlašćenja. Odnos prema organima državne uprave.

Savezna uprave. Položaj i uloga savezne uprave. Savezni organi uprave. Savezne upravne organizacije.

Republička uprava Republike Srbije. Položaj i uloga republičke uprave. Republički organi uprave. Republičke posebne organizacije. Obavljanje poslova van sedišta organa državne uprave, okruzi. Pojam i vrste okruga, poslovi i zadaci okruga, načelnih okruga.

Pokrajinska uprava. Autonomna pokrajina Vojvodina, položaj i uloga pokrajinske uprave. Pokrajinski organi uprave. Autonomna pokrajina Kosovo i Metohija.

Opštinska uprava. Položaj i uloga opštine. Organi opštine.

Unutrašnji odnosi. Unutrašnja organizacija, pojam i načela, organizacione jedinice, rukovođenje organizacionim jedinicama.

Kadrovi u upravi. Pojam i vrste kadrova u upravi. Položaj i uloga ministra i funkcionera.

Radni odnosi u organima uprave. Prijem u radni odnos. Raspoređivanje na radno mesto. Prava i obaveze zaposlenih i postavljenih lica. Zvanja i zanimanja zaposlenih. Napredovanje zaposlenih. Plate, naknade i druga primanja. Odgovornost zaposlenih i postavljenih lica. Prestanak radnog odnosa. Zaštita prava zaposlenih i postavljenih lica.

II UPRAVNA DELATNOST

Akti uprave i upravne radnje. Akti uprave i njihova klasifikacija. Opšti akti uprave. Pojam i obeležja upravnog akta. Vrste upravnih akata. Pravno dejstvo upravnog akta. Pravnosnažnost upravnog akta. Dodaci upravnom aktu. Pogrešni upravni akt. Neuredni upravni akt. Protivpravni upravni akt. Nezakoniti upravni akt. Rušljivi upravni akt. Ništavi upravni akt. Necelishodni upravni akt.

Pojedinačni akti i radnje uprave bez neposrednog pravnog dejstva. Dokumentovanje. Akti saopštenja. Prianje izjava. Akcesorni akti. Upravne radnje. Uloga i upotreba prinude u ostvarivanju zadataka uprave. pojam i vrste upravnih radnji.

III UPRAVNI POSTUPAK

Pojam upravnog postupka. Smisao i značaj upravnog postupka. Opšti upravni postupak i posebni upravni postupci. Važenje Zakona o opštem upravnom postupku.

Osnovna načela upravnog postupka. Smisao i značaj osnovnih načela. Osnovna načela Zakona o opštem upravnom postupku. Nadležnost za rešavanje u upravnom postupku. Pojam i vrste nadležnosti. Određivanje stvarne i mesne nadležnosti. Promene nadležnosti. Sukob nadležnosti. Izuzeće službenog lica. Učesnici u upravnom postupku. Stranka, pojam i vrste. Zakonski zastupnik, privremeni zastupnik, zajednički predstavnik odnosno zajednički punomoćnik. Punomoćnik. Stručni pomagač. Opštenje organa i stranaka. Pojam i sadržina podneska. Podnesci sa više zahteva. Predaja i prijem podnesaka. Nedostaci u podnescima. Pozivanje. Zapisnik i zabeleška u spisu. Dostavljanje. Način, vreme i mesto dostavljanja. Posredno dostavljanje. Obavezno lično dostavljanje. Dostavljanje zakonskom zastupniku i punomoćniku. Dostavljanje punomoćniku za primanje pismena. Dostavljanje državnim organima, preduzećima i drugim pravnim licima. Dostavljanje državnim organima, preduzećima i drugim pravnim licima. Dostavljanje javnim saopštenjem. Odbijanje prijema. Promena prebivališta, boravišta ili sedišta firme. Dokaz o dostavljanju. Greške u dostavljanju. Rokovi u upravnom postupku. Vrste rokova. Računanje rokova. Povraćaj u pređašnje stanje. Troškovi upravnog postupka. Troškovi organa i stranaka. Oslobođenje od plaćanja troškova.

Prvostepeni postupak. Pokretanje postupka. Spajanje stvari u jedan postupak. Izmena i odustanak od zahteva. Poravnanje. Postupak do donošenja rešenja. Opšte karakteristike. Skraćeni postupak. Poseban ispitni postupak. Prethodno pitanje. Usmena rasprava. Pojam, smisao i obaveznost usmene rasprave. Javnost usmene rasprave. Priprema i tok usmene rasprave. Dokazivanje. Isprave, uverenja, svedoci, izjava stranke, veštačenje, uviđaj. Obezbeđenje dokaza.

Rešenje. Pojam i donosilac rešenja. Oblik i sastavni delovi rešenja. Delimično, dopunsko i privremeno rešenje. Rok za izdavanje rešenja. Ispravljavanje grešaka u rešenju. Zaključak. Pojam i vrste.

Žalba. Pravo žalbe. Pojam žalbe. Nadležnost za rešavanje o žalbi. Rok za žalbu. Pravno dejstvo žalbe. Sadržina žalbe. Rad prvostepenog organa po žalbi. Rešavanje drugostepenog organa o žalbi. Odbijanje žalbe. Poništavanje prvostepenog rešenja. Izmena prvostepenog rešenja. Forma i sadržina drugostepenog rešenja. Žalba kad prvostepeno rešenje nije doneto. Rok za donošenje i dostavljanje drugostepenog rešenja. Vanredna pravna sredstva. Ponavljanje postupka. Menjanje i poništavanje rešenja u vezi sa upravnim sporom. Zahtev za zaštitu zakonitosti. Poništavanje i ukidanje po osnovu službenog nadzora. Ukidanje i menjanje pravnosnažnog rešenja uz pristanak ili po zahtevu stranke. Vanredno ukidanje. Oglašavanje rešenja ništavim. Pravne posledice poništavanja i ukidanja.

Izvršenje. Pojam i vrste izvršenja. Izvršni naslov. Cilj i načela administrativnog izvršenja. Organ nadležan za sprovođenje administrativnog izvršenja. Zaključak o dozvoli izvršenja i potvrda izvršnosti. Žalba u izvršnom postupku. Obustavljanje i odlaganje izvršenja. Izvršenje nenovčanih obaveza. Izvršenje preko drugih lica. Izvršenje putem prinude. Izvršenje radi obezbeđenja. Privremeni zaključak o obezbeđenju.

IV UPRAVNA DELATNOST U POSEBNIM SITUACIJAMA

Upravni nadzor. Pojam i obeležja upravnog nadzora. Vrste i oblici upravnog nadzora. Inspekcijski nadzor. Pojam i obeležja inspekcijskog nadzora. Organizovanje inspekcijskih službi. Postupak vršenja inspekcijskog nadzora. Odgovornost inspektora. Međusobni odnosi inspekcijskih organa.

Upravna delatnost u stvarima ličnog statusa. Pojam i elementi ličnog statusa. Ovlašćenja i dužnosti organa uprave u vezi sa ličnim statusom. Vođenje službenih evidencija. Odlučivanje. Izdavanje potvrda. Lično ime, porodično stanje, poslovna sposobnost, prebivalište, boravište. Državljanstvo. Pojam i značaj. Sticanje jugoslovenskog državljanstva. Sticanje državljanstva poreklom. Sticanje državljanstva rođenjem na teritoriji Savezne Republike Jugoslavije. Sticanje državljanstva prijemom, prihvatanje u jugoslovensko državljanstvo. Ponovno sticanje jugoslovenskog državljanstva. Pojam i načini prestanka državljanstva. Prestanak jugoslovenskog državljanstva, prestanak državljanstva otpustom, prestanak državljanstva odricanjem. Rešavanje sukoba republičkih zakona o državljanstvu. Postupak za sticanje ili prestanak jugoslovenskog državljanstva i utvrđivanje jugoslovenskog državljanstva. Evidencije o državljanstvu.

V KONTROLA UPRAVE

Vrste i oblici kontrole uprave. Pravna kontrola uprave. Upravna kontrola uprave. Sudska kontrola uprave.

Upravni spor. Pojam upravnog spora. Vrste upravnog spora. Upravni spor o zakonitosti i spor pune jurisdikcije. Objektivni i subjektivni upravni spor. Predmet upravnog spora. Upravni spor zbog ćutanja uprave. Upravni akti protiv kojih se ne može voditi upravni spor. Stranke u upravnom sporu. Tužilac. Tuženi. Zainteresovano lice. Nadležnost. Stvarna, mesna i funkcionalna nadležnost suda. Sukob nadležnosti. Pokretanje upravnog spora. Sistem generalne klauzule i sistem enumeracije u vezi sa pokretanjem upravnog spora. Razlozi za pokretanje upravnog spora. Mogućnost vođenja upravnog spora protiv diskrecionog upravnog akta. Prethodni postupak u upravnom sporu. Tužba. Postupak po tužbi. Poništavanje upravnog akta u prethodnom postupku. Obustavljanje postupka. Dostavljanje tužbe na odgovor. Redovan postupak. Usmena rasprava. Utvrđivanje činjenica. Odlučivanje suda. Presuda. Rešenje. Pravna sredstva. Redovna pravna sredstva. Vanredna pravna sredstva. Zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke. Zahtev za zaštitu zakonitosti. Ponavljanje postupka. Obaveznost presuda. Pojam i pravna dejstva.

Pravni izvori

Ustav Savezne Republike Jugoslavije Ustav Republike Srbije Uredba o obrazovanju saveznih ministarstava i drugih saveznih organa i organizacija Zakon o Vladi Republike Srbije Zakon o državnoj upravi (Republike Srbije) Zakon o ministarstvima (Republike Srbije) Uredba o načelima za unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mesta u ministarstima i posebnim organizacijama (Republike Srbije) Uredba o načinu vršenja poslova ministarstava i posebnih organizacija van njihovog sedišta (Republike Srbije) Zakon o osnovama sistema državne uprave i o Saveznom izvršnom veću i saveznim organima uprave Zakon o radnim odnosima u državnim organima (Republike Srbije) Zakon o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije i lokalnoj samoupravi Zakon o prestanku rada Skupštine SAP Kosovo i Izvršnog veća

Skupštine SAP Kosovo Statut Autonomne pokrajine Vojvodine Zakon o jugoslovenskom državljanstvu Zakon o državljanstvu Socijalističke Republike Srbije Zakon o opštem upravnom postupku Zakon o upravnim sporovima

Pravna književnost

- 1. Upravno pravo, 1-3, Dragan Milkov, Novi Sad 1997.
- 2. Upravno pravo, Ratko Marković, Beograd 1995.
- 3. Upravno pravo, Slavoljub Popović, Branislav Marković, Milan Petrović, Beograd 1995.
- 4. Upravno pravo, Zoran R. Tomić, Beograd 1995.
- 5. Komentar Zakona o upravnim sporovima, Vera Bačić, Zoran R. Tomić, Beograd 1997.

Sudska praksa

Bilten sudske prakse Vrhovnog suda Srbije, brojevi od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita Zbirka sudskih odluka, Savezni sud, sveske od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita Bilten sudske prakse Saveznog suda, brojevi od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita.

RADNO PRAVO

Izvori radnog prava. Ustavi. Zakoni. Podzakonski akti. Kolektivni ugovori. Međunarodni izvori radnog prava. Međusobni odnos kolektivnih ugovora i drugih propisa u oblasti radnog prava.

Pojam i bitni elementi radnog odnosa. Radni odnos i ugovor o radu. Radni odnos i ugovor o delu. Drugi oblici rada i radni odnos. Radne sredine u kojima se zasnivaju radni odnosi.

Zasnivanje radnog odnosa. Postupak za zapošljavanje i obaveze poslodavca i organizacije za zapošljavanje. Prava i položaj lica koje se javlja za zapošljavanje. Kojim propisima i kako se određuju uslovi za zasnivanje radnog odnosa. Zasnivanje radnog odnosa ugovorom o radu. Zasnivanje radnog odnosa na drugi način. Probni rad. Radni odnos na neodređeno i radni odnos na određeno vreme. Faktički radni odnos.

Pripravnici i volonteri. Uspostavljanje odnosa. Položaj i prava. Prestanak rada.

Rad u više organizacija. Pojam, slučajevi i uslovi.

Ulazak u proces rada na osnovu ugovora o radu ili drugog akta. Osnovna pravila o raspoređivanju, praćenju rada zaposlenog i kretanju u radnom odnosu. Raspoređivanje prema potrebama procesa rada. Razlika između trajnog i privremenog raspoređivanja. Raspoređivanje van stalnog mesta rada.

Radno vreme. Puno. Nepuno. Skraćeno. Radno vreme kraće od punog radnog vremena. Prekovremeni rad. Uticaj radnog vremena na prava po osnovu rada. Preraspodela radnog vremena.

Zarade. Osnovna pravila sadržana u kolektivnim ugovorima. Garantovana zarada. Naknada zarade. Prava vezana za promene u radnom odnosu.

Zaštita na radu. Opšta i posebna zaštita. Zaštita žena. Zaštita majki. Zaštita omladine. Zaštita invalida. Prava lica koja se staraju o deci.

Odmori. Odmor u toku rada. Odmor između dva radna dana. Nedeljni odmor. Godišnji odmor. Dužina i korišćenje godišnjeg odmora. Prava vezana za godišnji odmor. Korišćenje tzv. srazmernog odmora kad zaposleni ne ispunjava uslove za korišćenje godišnjeg odmora.

Odgovornost zaposlenog i poslodavca. Disciplinska odgovornost. Disciplinska suspenzija i druge mere. Zastarelost. Zaštita prava. Odgovornost za štetu. Odgovornost zaposlenog za štetu koju učini poslodavcu, drugom zaposlenom i trećem licu. Odgovornost za štetu koju pretrpi zaposleni. Postupak utvrđivanja odgovornosti za štetu i naknadu štete. Naknada štete. Propisi o prekršajnoj i krivičnoj odgovornosti vezanoj za radni odnos i posledice po radni odnos.

Prava zaposlenog za čijim je radom prestala potreba. Prava i obaveze poslodavca. Prava i obaveze sindikata. Prava i obaveze zaposlenog. Kriterijumi za ostvarivanje prava. Prava koja zaposleni ostvaruje i uslovi za ostvarivanje tih prava. Prestanak radnog odnosa. Prava direktora koji je razrešen. Zaštita posebnih kategorija zaposlenih.

Prestanak radnog odnosa. Prestanak radnog odnosa voljom zaposlenog. Prestanak radnog odnosa po sporazumu. Prestanak radnog odnosa odlukom poslodavca odnosno direktora, slučajevi i uslovi. Prestanak radnog odnosa po sili zakona, slučajevi i uslovi. Otkazni rok. Otkaz ugovora o radu. Prekid radnog odnosa. Razrešenje od dužnosti i radnih obaveza.

Zaštita prava zaposlenog. Obaveza poslodavca odnosno direktora. Prava zaposlenog. Prava sindikata. Inspekcija rada. Upravna inspekcija. Druga inspekcija. Zaštita prava pred arbitražom. Zaštita prava zaposlenih i poslodavca pred sudom. Pojam i uslovi.

Povremeni rad. Povremeni i privremeni poslovi. Drugi oblici rada bez zasnivanja radnog odnosa.

Nezaposlena lica. Prava nezaposlenih lica. Obaveze i prava organizacija za zapošljavanje.

Ovlašćenja i obaveze direktora. Ovlašćenja pri zasnivanju radnog odnosa. Ovlašćenja tokom radnog odnosa zaposlenog. Ovlašćenja povodom prestanka radnog odnosa zaposlenog.

Prava sindikalnih i radničkih predstavnika. Pojam. Zaštita sindikalnih i radničkih predstavnika.

Kolektivni ugovori. Vrste i ugovorne strane kolektivnih ugovora. Sadržina kolektivnih ugovora i njihov odnos prema drugim propisima. Odnosi ugovornih strana. Važenja i promene kolektivnih ugovora. Rešavanje sporova.

Štrajk. Pojam. Zakonit štrajk. Nezakonit štrajk.

Zdravstveno osiguranje. Osiguranje zaposlenih, članova njihovih porodica i lica izjednačenih sa njima. Prava iz zdravstvenog osiguranja. Pravo na zdravstvenu zaštitu. Ostala prava. Pravo na zdravstvenu zaštitu drugih lica osim zaposlenih.

Penzijsko i invalidsko osiguranje. Osigurana lica. Prava po osnovu umanjene radne sposobnosti, uslovi i postupak za ostvarivanje prava. Prava po osnovu nesposobnosti za rad, uslovi i slučajevi. Penzijski staž. Invalidska penzija, uslovi za sticanje i postupak. Starosna penzija, uslovi i postupak. Porodična penzija, uslovi i postupak. Druga prava po osnovu penzijskog i invalidskog osiguranja. Penzijski osnov. Usklađivanje penzija. Matična evidencija. Posebne kategorije osiguranika i posebni uslovi za sticanje prava. Opšta osnovna i posebna pravila za ostvarivanje prava.

Osiguranje za slučaj nezaposlenosti. Prava i njihovo ostvarivanje za slučaj nezaposlenosti.

Pravni izvori

Zakon o osnovama radnih odnosa
Zakon o radnim odnosima (Republike Srbije)
Zakon o osnovama sistema državne uprave i o Saveznom izvršnom veću i saveznim organima uprave
Zakon o radnim odnosima u državnim organima (Republike Srbije)
Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava nezaposlenih lica (Republike Srbije)
Zakon o štrajku (Savezne Republike Jugoslavije)
Zakon o osnovama penzijskog i invalidskog osiguranja (Savezne Republike Jugoslavije)
Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju (Republike Srbije)
Zakon o zdravstvenom osiguranju (Republike Srbije)

Pravna književnost

Radno pravo, prof. dr Vljako Brajić, Beograd 1992. Komentar Zakona o osnovama radnih odnosa, dr Zoran Ivošević, Beograd 1997.

Sudska praksa

Bilten sudske prakse Vrhovnog suda Srbije, brojevi od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita
Zbirka sudskih odluka, Savezni sud, sveske od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita
Bilten sudske prakse Saveznog suda, brojevi od 1991. godine do meseca prijavljivanja ispita

Član 3.

Pravni izvori navedeni u ovom pravilniku obavezni su.

Kandidati su dužni da prate i koriste izmene pravnih izvora koje nastanu posle stupanja ovog pravilnika na snagu (izmene i dopune, ukidanje i donošenje novih propisa).

Član 4.

Pravna književnost navedena u ovom pravilniku nije obavezujuća.

Kandidati mogu po sopstvenom izboru koristiti navedene, ali i druge postojeće udžbenike i komentare propisa, kao i pravnu književnost koja bude objavljena posle stupanja ovog pravilnika na snagu.

Član 5.

Danom stupanja ovog pravilnika na snagu prestaje da važi Pravilnik o programu i načinu polaganja pravosudnog ispita ("Službeni glasnik SRS", broj 26/79).

Član 6.

Ovaj pravilnik stupa na snagu 1. januara 1998. godine.